

Motion till riksdagen 2024/25:330

av Karin Rågsjö m.fl. (V)

med anledning av skr. 2023/24:153 Riksrevisionens rapport om Allmänna arvsfonden

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör återkomma med en plan som stärker och tryggar arvsfondens långsiktiga arbete och tillkännager detta för regeringen.

Inledning

Regeringen redovisar i skrivelsen sina bedömningar med anledning av Riksrevisionens granskningsrapport Allmänna arvsfonden – pengar som söker mening (RiR 2024:2). Riksrevisionen har granskat Allmänna arvsfonden. Riksrevisionens övergripande slutsats är att systemet med Allmänna arvsfonden varken fungerar ändamålsenligt eller effektivt och att ett nytt system för att hantera arv efter avlidna utan arvingar och testamente bör införas, förslagsvis inom statens budget. Riksrevisionen rekommenderar regeringen att inleda en process med målet att avveckla systemet med Allmänna arvsfonden. Riksrevisionen rekommenderar också regeringen att intensifiera arbetet för att förhindra att myndigheter i sin bidragsgivning gynnar ekonomisk, organiserad eller demokratihotande brottslighet. Riksrevisionen rekommenderar slutligen regeringen att ge lämplig myndighet i uppdrag att upprätta ett företrädarregister för ideella föreningar som uppbär offentliga bidrag samt att ge lämplig myndighet i uppdrag att inrätta en central databas som omfattar alla tillgängliga statsbidrag till civilsamhället och de organisationer som har fått ta del av sådant stöd.

Regeringen välkomnar Riksrevisionens granskning och konstaterar att den utgör ett viktigt bidrag till utvecklingsarbetet när det gäller Allmänna arvsfonden. I skrivelsen redovisar regeringen vidtagna och planerade åtgärder som ligger i linje med Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer. Bland annat har regeringen

påbörjat ett utvecklingsarbete för att stärka kontroll- och granskningsfunktioner hos de ansvariga myndigheterna för Allmänna arvsfonden och samtidigt uppnå en balans mellan fondens intäkter och utgifter. Regeringen har inte aviserat några förslag om att avveckla Allmänna arvsfonden.

Stärk och trygga Allmänna arvsfonden

Allmänna arvsfonden har haft mycket stor betydelse för civilsamhällets utveckling och för flera generationer svenskar. Sedan starten 1928 har arvsfonden finansierat tiotusentals projekt som har lett fram till exempelvis allmän förskola, mödra- och barnvårdscentraler, färdtjänst och personlig assistans. Även hjälptelefonen hos Bris, Glada Hudikteatern, Cirkus Cirkör, Friends och Självmordslinjen har sina ursprung i projekt finansierade genom Allmänna arvsfonden.

Riksrevisionen konstaterar i sin rapport att många organisationer ansöker om för stora bidrag i förhållande till projekten som ska finansieras och menar vidare att kontrollen av de ansökande organisationerna har varit alltför svag och lyfter särskilt risken att pengar går till personer eller organisationer med koppling till kriminalitet. Mot den bakgrunden lämnar Riksrevisionen flera förslag på hur Allmänna arvsfonden kan utvecklas och skärpa sin kontroll av de ansökningar som kommer in och föreslår även att Allmänna arvsfonden ska avvecklas.

Vänsterpartiet ser positivt på att utveckla Allmänna arvsfonden och tror att några av Riksrevisionens förslag kan bidra till det, men att avveckla fonden vore att gå i helt fel riktning.

Allmänna arvsfonden bidrar med ca 800 miljoner kronor om året till unga, personer med funktionsnedsättningar och äldre. En stor del av stödet går till utveckling och renovering av lokaler runt om i landet. Denna del av arvsfondens verksamhet har Riksrevisionen inte ens granskat. Trots det föreslås den alltså avvecklas. Att avveckla fonden vore ett mycket hårt slag mot dessa grupper och mot flera samhällsbärande verksamheter och arenor som möter deras behov. Vänsterpartiet anser i stället att Allmänna arvsfonden bör utvecklas. Regeringen nämner några åtgärder i skrivelsen, men det samlade greppet saknas.

Regeringen bör skyndsamt återkomma med en plan som stärker och tryggar arvsfondens långsiktiga arbete. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Karin Rågsjö (V)

Nadja Awad (V)

Isabell Mixter (V)

Vasiliki Tsouplaki (V)

Maj Karlsson (V)

Daniel Riazat (V)